

COMMUNICATIE TUSSEN TFC EN ZENDINGSWERKER,
met als speciaal aandachtspunt:
DE VERVREEMDING TUSSEN BEIDEN

WORKSHOP
door Johan Tensen

INLEIDING

“Denken ze thuis nog aan me? Begrijpen ze me nog wel?” De zendingswerker twijfelt er aan, maar durft het niet te vragen.

Marie op zaterdagavond, ergens op het veld: “Wat een week, wat een week. Wat is er weer veel gebeurd. M’n hoofd en hart zitten vol. Ik hoop straks de rust te vinden om alles aan God voor te leggen. Maar wat zou het fijn zijn als ik nu es even, buiten m’n partner/teammaatje om, met iemand in Nederland zou kunnen praten. Lekker met iemand in m’n moerstaal, met iemand die aan een half woord genoeg heeft, die me begrijpt”.

“Ai, hier lijkt iets misverstaan te worden. Misschien beter eens even bellen”. Het TFC-lid heeft al een paar mailtjes aan de kwestie gewijd, maar lijkt nog niet goed begrepen te worden.

Zomaar wat voorbeelden uit de praktijk. De zendingswerker en het TFC zijn indertijd met elkaar in zee gegaan, en hebben met elkaar een enthousiaste start gemaakt in de samenwerking. Beiden veranderen gaandeweg. Dat er voor de zendingswerker op het veld in de loop van de tijd veel verandert in omstandigheden en innerlijk is duidelijk, maar ook voor de leden van het TFC thuis verandert er een en ander. En door de afstand ben je, hoe goed de techniek het misschien ook doet, in mindere of meerdere mate beperkt in de mogelijkheden van communicatie.

Hoe onderhoud je goede communicatie, en hoe ga je vervreemding van elkaar tegen?

Dat is de vraag waar we op in willen gaan.

In deze workshop willen we het volgende bieden:

- 1^e. Bewustwording van mogelijkheden en moeilijkheden op het gebied van communicatie, toegespitst op vervreemding.
- 2^e. Bewustwording van bepaalde principes, zoals openheid.
- 3^e. Praktische oplossingen en tips.

We moeten onszelf begrenzen in deze workshop. We hebben het vooral over de communicatie en vervreemding in de periode dat de zendingswerker op het veld is, incl. de verloftijden. Voor de re-entry (de definitieve terugkeer) is er een andere workshop.

Waar in dit document gesproken wordt over hij/hem wordt ook de vrouwelijke vorm bedoeld.

Mocht u persoonlijk contact willen opnemen ter aanvulling van de stof of om een persoonlijke kwestie n.a.v. deze stof door te spreken, dan kan dat: Johan Tensen, E. johan@nl.om.org, telefoon (kantoortijden) 0527-630106.

1. COMMUNICATIEMIDDELEN

Er zijn tal van communicatiemiddelen mogelijk tegenwoordig. Ze bieden geweldige mogelijkheden, maar hebben ook hun valkuilen en moeilijkheden. En niet alle communicatiemiddelen zijn op alle velden even optimaal voorhanden.

We zetten de mogelijkheden, met hun voor- en nadelen en moeilijkheden op een rij:

Mogelijke communicatiemiddelen	Voordelen	Nadelen	Mogelijke moeilijkheden en valkuilen
Nieuwsbrief	Breed bereik		- Het niet komen tot het schrijven. - Persoonlijk genoeg van inhoud? Te algemeen?
Gebedsmail	Gemakkelijk en snel		
Email (brief achterhaald??)	Gemakkelijk en snel	Makkelijk misverstaan wegens missen emotie/intonatie	- Heeft de zendingswerker continue internetverbinding? (iCafe/ uitval) - Sommige landen: • beveiligd emailadres nodig • of zelfs beperkt in gebruik wegens verbod overheid
Brief / kaart	Persoonlijk en leuk		- Lange tijd onderweg - Onzekere aankomst (bv. doordat men de enveloppe plundert vanwege de mooie postzegel)
Telefoon	- Persoonlijk - Direct woord en weerwoord		- Sommigen praten moeilijk via telefoon - Sommige landen: • niet vrijuit praten wegens afluisteren • of zelfs beperkt in gebruik wegens gebrek aan technische middelen of verbod overheid
Skype (= via internet chatten/ bellen, evt. met PC-camera)	- Persoonlijk - Direct woord en weerwoord - Veilig - Gratis		Heeft de zendingswerker continue internetverbinding?
Weblog	Leuk	Oppervlakkig(?)	Kost al gauw veel tijd
Facebook/Hyves (= sociale netwerksites)	Gezellig	- Oppervlakkig - Gemakkelijk ongewenst bericht de wereld in	Kost al gauw veel tijd
MSN (= digitaal chatten)	Gezellig	Oppervlakkig(?)	Kost al gauw veel tijd
SMS			
Filmpje (beeld/woord)	Gemakkelijk te versturen		
Rechtstreekse verbinding, bv. in een zondagse dienst	Erg leuk		
PowerPointPresentatie	Informatief		
Pakket sturen	Erg leuk om te krijgen		Onzekere aankomst (bv. door plundering). Tip: via koeriersdienst versturen.
Bezoek op veld	In de huid kruipen	Niet altijd (financieel) mogelijk	
.....			

2. (mogelijke) FACTOREN VAN VERVREEMDING

Welke vormen van vervreemding zijn er mogelijk tussen de zendingswerker en het TFC, wegens veranderingen, zowel v.w.b. omstandigheden als innerlijk? We noemen enkele van de vormen:

Aan de kant van de zendingswerker:

- Diepe **twijfel** (als er nieuwe sleur is ontstaan; na 2-6 maanden, of later) door bijv.:
 - moeite met taal, cultuur
 - niet welkom voelen in team
 - woonsituatie
 - eenzaamheid
 - moeite om goede manier van ontspanning te vindenGevolg: crisis ("wat doe ik hier?").
Uiteindelijk gevolg (als het goed is): versterkte roeping.
- Grote **geloofsgroei** door bijv.:
 - Grotere afhankelijkheid van God / God aan het werk zien / gebedsverhoringen
 - Andere kijk op bepaalde bijbelse onderwerpen
 - Om leren gaan met crisissen
- **Kerkelijke beleving**, bijv.:
 - Te maken met allerlei stromingen → verrijkend → "thuis bekrompen kijk"
 - Kleine levendige betrokken kerk op veld t.o. "grote logge slapende kerk" thuis (of andersom).
- **Cultuurbeleving**:
 - 'Vreselijke' en prachtige dingen in de gastcultuur en in de cultuur van de collega's.
 - Je vroegere geloofsbeleving blijkt veel Nederlandse cultuur in zich te hebben.
 - Veel soberder leven dan in het rijke Nederland → andere waarden.
 - Sterk andere vrijetijdsbesteding.
- Op **voetstuk** (menen te moeten) leven:
 - TFC: "De zendingswerker is hooggeestelijk".
 - Zendingswerker: neiging tot vooral succesverhalen.
- **Karakter**:
 - **Groei in volwassenheid** (zelfstandiger, mondiger, extroverter,)
 - **Tegenvallende karaktertrekken/persoonlijkheid**:
 - Sterke persoonlijkheid (wil/drive/eigen mening)
 - Missende gave, bijv. communicatievermogen.
 - Verandering van **prestatiegerichtheid** naar "zijn" → misschien is het aantal bekeerlingen tegenvallend voor thuisgemeente.
- **Nieuwsbrief** verschijnt minder frequent. Wat zit daarachter? Te druk? Ernstige dip? Schaamte voor gebrek aan succesverhalen?

Aan de kant van het TFC:

- Hoe **betrokken** en trouw blijft het TFC op de lange termijn? Uit het oog, uit het hart?
- In hoeverre kan het TFC zich nog **inleven** in de beleving van de zendingswerker?
- **Veranderingen** in: kerk; woonplaats; de maatschappij

3. PRAKTISCHE TIPS OM VERVREEMDING TEGEN TE GAAN

TFC ALGEMEEN

- Weet je als TFC ook **geroepen** voor je taak, het is niet 'maar een hobby'. Dit helpt je om trouw te blijven in de uitvoering van je taak. De vertrouwenspersoon om regelmatig persoonlijk contact op te nemen met de zendingswerker; de PR-persoon om de nodige informatiestroom te blijven waarborgen; de voorzitter om blijvend te checken of alles nog loopt zoals het zou moeten lopen; etc.
- Kom als TFC **regelmatig bij elkaar**, bijv. elke 2 of 3 maanden, ook als alles goed loopt. Bidden voor de zendeling kan altijd met elkaar.
- Als TFC ben je **qua positie ondersteunend, niet beleidsbepalend**. Dit houdt echter niet in dat je als TFC alleen maar volgzaam moet dienen en alleen maar 'ja' hoeft te knikken. Juist vanwege je relationele betrokkenheid met de zendingswerker is het goed om een vinger aan de pols te houden bij allerlei ontwikkelingen, en mag je tot zekere hoogte dienen als spiegel, als rem, als stimulans voor de zendeling, al naar gelang de situatie daar om vraagt. De zendingswerker moet zich tot zekere hoogte wel degelijk

verantwoorden naar het TFC.

Als TFC moet je misschien niet negatief reageren op in jouw ogen slechte ideeën, maar je beperken tot het stellen van vragen, om zo eventueel jouw inzicht aan de zendingswerker duidelijk te maken.

Opm. 1: **Stem** bij dit alles wel **af** met de organisatie en gemeenteleiding, die wel, samen met de zendingswerker, beleidsbepalend zijn!

Opm. 2: In geval de zendingswerker **zonder organisatie** uitgegaan is geldt bovengenoemde taak als TFC des te sterker.

SAMENSTELLING TFC

- Zorg er voor dat het TFC **voldoende leden** heeft, zodat je het volhoudt, zeker ook als één en ander in de praktijk wat minder vanzelf blijkt te gaan. Denk hierbij aan de volgende functies, waarbij overigens eventueel verschillende functies door 1 persoon vervuld kunnen worden: contactpersoon/voorzitter, gebedscoördinator, PR, financiën, en vertrouwenspersoon.
- Laat 1 TFC-lid als **vertrouwenspersoon** fungeren, dé aangewezen persoon voor de morele ondersteuning op het vlak van meer vertrouwelijke omgang. Als vertrouwenspersoon heb je regelmatig contact met de zendingswerker, waarbij je van beide kanten mag verwachten dat hier voldoende tijd voor vrijgemaakt wordt. Het hebben van een vertrouwenspersoon helpt de zendingswerker om zich echt te kunnen en te durven uiten, binnen een context van vertrouwen. Dit heeft iedere zendeling nodig, zelfs de grootste driver of einzelganger!
Vertrouwelijke zaken blijven bij de vertrouwenspersoon. De vertrouwenspersoon informeert de andere TFC-leden wel tot op zekere hoogte. Mocht de vertrouwenspersoon menen dat het goed is om bepaalde vertrouwelijke zaken door te geven aan anderen, dan doet hij dat niet zonder overleg met en toestemming van de zendingswerker. Het hebben van een vertrouwenspersoon wil niet zeggen dat daarmee de andere TFC-leden en de gemeente ontheven zijn van hun taak om contact met de zendingswerker te onderhouden. Maar hun contact zal een laag minder diep gaan dan dat het contact van de vertrouwenspersoon gaat.
Tip 1: **Stem af met de gemeente** of zij het voldoende vindt dat de vertrouwenspersoon van het TFC als zodanig functioneert, of dat zij zelf ook zo'n rol op zich zou willen nemen, bijv. in de persoon van de zendingsoudste. Voorkom ongewenste doublures.
Tip 2: Misschien is het goed om **2 vertrouwenspersonen** te hebben, 1 voor de zendingswerker en 1 voor zijn partner.
- Is het wijs om **familie in het TFC** te hebben? Een voordeel van een familielid is de grote betrokkenheid bij de zendingswerker. Deze betrokkenheid is tegelijkertijd echter vaak een groot nadeel in deze setting, omdat het onpartijdigheid tot gevolg heeft. Door de invloed van familie in het TFC worden vaak problemen in stand gehouden, bijv. doordat het familielid de zendingswerker verdedigt ("hij heeft het te druk, is ziek, dus je kunt niet verwachten dat hij op tijd een nieuwsbrief schrijft"). Of problemen worden zelfs groter, bijv. doordat het familielid de kant van de zendingswerker kiest als er sprake is van een

meningsverschil of conflict tussen hem en de organisatie of de gemeente. Een ander nadeel is dat, als een niet-familie lid vertrouwenspersoon is, de zendingswerker in de praktijk vaak gemakkelijk meer vertelt aan het familie lid dan aan de vertrouwenspersoon, waarmee de rol van de vertrouwenspersoon niet uit de verf komt.

Om deze redenen raden we het in het algemeen af om familie deel uit te laten maken van het TFC.

Een mooi voorbeeld van een uitzondering op deze regel is een TFC waarin de 16-jarige broer van de zendingswerker de PR (o.a. website) als taak heeft. Prachtig om zo'n jonge vent op zo'n manier te betrekken, en in te zetten naar zijn vaardigheid.

RELATIE

- Ontwikkel vóór uitzending als zendingswerker en TFC een **vriendschapsband**, bijv. door de vergaderingen te combineren met een maaltijd.
- Bedenk dat betrokkenheid **tweerichtingsverkeer** is. Je kunt niet als TFC vrijwel niets doen, en tegelijk van de zendeling verwachten dat hij regelmatig en trouw van zich laat horen, en andersom. Het gaat om **relatie**.
- Als je **langere tijd niets van de zendingswerker hoort**, ga dan na wat de oorzaak is, en probeer met elkaar hier verbetering in aan te brengen.
 - Tips: Komt de post, het pakket of de email wel aan??? Vraag hiernaar! Vraag bij email om een leesbevestiging (van beide kanten). Als het lang duurt voordat je antwoord krijgt op concrete vragen, maak dan een Skype-afspraak.
 - Vb.: Na 2 jaar komt de zendingswerker thuis. Dan pas blijkt dat er van de 25 toegestuurde pakketjes slechts 3 aangekomen zijn. Het TFC bleek steeds gedacht te hebben: "Waarom wordt er niet op de pakketjes gereageerd?", terwijl de zendingswerker dacht: "Ik wil er niet naar vragen of ze meer willen opsturen, want dat staat zo ondankbaar. Bovendien zou zoiets spontaan gedaan moeten worden". Hadden ze nu maar open gecommuniceerd tijdens het verblijf op het veld.....
- **Niet iedereen hoeft even intensief contact** met de werker te onderhouden. Sterker nog, dat mag je niet van iedereen verwachten. Voor de meeste mensen uit de achterban volstaat het om vaker een kort contact te hebben, en niet steeds een diepgaand contact. Het moet voor de zendingswerker ook bij te houden zijn om te reageren.... Hierop aansluitend:
- Zorg er voor dat **sommigen** regelmatig een **meer persoonlijk contact** onderhouden met de werker.
 - Vb. 1: Een oudste van een gemeente belde elke 2^e zaterdagavond lang met een zendingswerker. Van beide kanten werd verteld wat er gaande was. (Dit is wel een bijzonder sterk voorbeeld, en een enorme hulp voor de zendingswerker).
 - Vb. 2: Van een TFC belt elke week een ander lid met de zendingswerker, volgens rooster.
 - Vb. 3: Van een ander TFC heeft elk TFC-lid bij toerbeurt een 'contactweek' met de werker, en hij mag zelf weten hoe hij dat invult: bellen, mailen van dagtekst/bemoedigingstekst, etc.
 - Opm.: Het **aanhouden van een rooster** om bij toerbeurt contact te onderhouden met de zendingswerker, of het **agenderen** van bijv. belafspraken, wordt door sommigen als ongewenst gezien, 'omdat het spontaan moet gebeuren', maar het is beter om zo'n hulpmiddel te gebruiken zodat het gewenste contact inderdaad regelmatig plaatsvindt, dan dat je vertrouwt op goede intenties maar het er te weinig daadwerkelijk van komt.
- **Volg** de nieuwsbrief, het gebedsnieuws ed. trouw, **en reageer** daar zeer regelmatig op. Bedenk dat de zendeling, als er nauwelijks geschreven wordt, gaat denken: "Ze geven niet om me! Uit het oog, uit het hart! En ik word hier ondertussen gek!"
- **Blijf** de zendeling **informer**. Het is niet alleen zo dat de informatie van de zendingswerker voor u interessant is, maar andersom is dat ook het geval!
 - Vb.: Een zendingswerkster werd tijdens haar verlof tante, door de geboorte van een neefje. De moeder, haar zus, zei toen de zendingswerkster terug ging naar het veld: "Ik zal er voor zorgen dat m'n kind jou kent als je weer terug komt". Ze stuurden elkaar over en weer maandelijks een foto, en het lukte.
 - Tip 1: **Stuur een** (al of niet ingesproken) **filmpje**, bijv. van de huiskring, de gemeente, de familie, de woonplaats.

Tip 2: Vul een standaardtekst op een kaartje ("Veel zegen, we bidden voor je, groeten") aan met **alledaagse "flutdingetjes"** die juist zo leuk zijn voor de zending ("Ik ben net naar de supermarkt geweest, heb daar die en die gesproken. Ben met Michael naar film X geweest. Ga nu piepers jassen. 't Is hier al een maand erg wisselvallig"). Maar **steek ook es af naar diepere zaken** die jou bezig houden, je gedachten en gevoelens, wat er echt in je leven gebeurt.

Tip 3: **Stuur stukjes** en het jaaroverzicht uit de krant om te informeren over veranderingen in het thuisland; stuur het kerkblad digitaal, etc.

AFSPRAKEN / AFSTEMMING:

- Maak als TFC en zendingswerker **voor vertrek heldere afspraken** over communicatie. Wie doet wat wanneer?
Bespreek hierbij op een open manier wat de behoeften en (on)mogelijkheden zijn. Kom zodoende tot **op maat gemaakte** afspraken.
 - Tip 1: Spreek af **hoe vaak** de zending een nieuwsbrief en gebedsnieuws gaat schrijven.
 - Tip 2: Spreek af of de nieuwsbrief op taal en inhoud **gecheckt** wordt door het TFC, voordat hij de deur uitgaat, en of het TFC feedback mag geven op de inhoud. Sommige werkers maken taalfouten, en dat wordt alleen maar erger naarmate men langer op het veld is. En v.w.b. de inhoud zou het TFC bijv. kunnen bekijken of de achterban begrijpt wat er geschreven wordt.
 - Tip 3: De ene werker zal misschien in verhouding te veel over familie en gezondheid schrijven, terwijl de ander misschien bijna alleen over z'n werk schrijft en te weinig over persoonlijke zaken. **Geef dan als TFC zelf onderwerpen aan** waar je iets over wilt horen.
- Laat de zendingswerker er zich bewust van zijn dat **het schrijven van nieuwsbrieven niet slechts een sluitpost** is, iets wat nog gebeuren moet na een lange werkdag, maar dat het een vitaal onderdeel van het werk zelf is, wat onder werktijd gedaan mag worden. (Denkt de organisatie hier ook zo over?)
- **Hou na vertrek de vinger aan de pols** of de afspraken wel nagekomen worden. Evalueer. Informeer bijv. bij te laat sturen van berichten wat de oorzaak is, en spreek de zendingswerker (of het betreffende TFC-lid) er zo nodig op aan.
- Als het voor de werker **moeilijk is om voldoende informatie te verschaffen** om een levendige relatie met de achterban te onderhouden, is het misschien goed om hem tegemoet te komen door er meer energie in te steken als TFC.
 - Tip 1: Als de werker nogal introvert is of geen gevoel voor nieuwswaarde heeft ("er is niets zinnigs te melden") laat dan bijv. iemand die op een goede manier **open vragen** kan stellen en gemakkelijk door kan vragen contact onderhouden.
 - Tip 2: Als de werker bijv. door dislectie echt moeite heeft om nieuwsbrieven te vullen, laat hem dan een **dagboek bijhouden** waarvan de (kromgeschreven) inhoud regelmatig aan het TFC toegestuurd wordt, zodat het TFC uiteindelijk een nieuwsbrief kan samenstellen.
- Praat met uw zendingswerker als hij **op verlof** is, en **vraag** hoe hij door communicatie ondersteund wordt en **wat hij het meest op prijs stelt** en waarom. Dit kan per zending verschillen, dus opnieuw: maatwerk.

(OMGAAN MET DE MODERNE) MIDDELEN

- Zorg dat er **voorzien** is of wordt **in de nodige communicatiemiddelen** (bijv. een computer voor emailverkeer, Skypegebruik en YouTube-filmpjes).
- Benut de moderne **communicatiemiddelen** zo goed mogelijk.
 - Tip 1: Gebruik Skype om rechtstreeks **gratis digitaal te kunnen spreken met elkaar**, eventueel met daarbij een webcam. Groepsgesprek is mogelijk, met maximaal 5 of 10 deelnemers.
 - Tip 2: Bel via een aanbieder van '**goedkoop bellen** naar het buitenland' (even Googelen, een vergelijking maken, kiezen, en je belt voor enkele centen per minuut naar het buitenland, afrekening gewoon via KPN). Je kunt ook via Skype goedkoop bellen naar een reguliere telefoon. Hier moet je krediet voor aanschaffen.

Tip 3: Neem, i.v.t. (bij communicatie met werkers in 'gesloten landen'), een **beveiligde emailprovider** (bv. Swissmail / Bleubottle). Dit niet alleen als werker maar ook als TFC (desnoods communicatie via 1 TFC-lid, om te voorkomen dat je verschillende accounts moet betalen).

- Bij **emailverkeer** ontstaat meer dan eens **miscommunicatie**, doordat het geschrevene verkeerd geïnterpreteerd wordt, bijv. doordat het geschrevene niet ondersteund wordt door mimiek en emotie. Gebruik dan de telefoon of Skype eens.
- Sommigen hebben wel email maar zijn echt niet in de wieg gelegd om dat regelmatig bij te houden. We zijn allemaal anders, we mogen elkaar wel aansporen en aanspreken, maar we moeten verschillen ook accepteren. **Bel zo nodig even achter je emailtje aan.**
- Als de werker in een 'gesloten land' werkt kan er best nog veel geschreven worden, maar dan altijd **gecodeerd**. Stuur bij de eerste nieuwsbrief een aparte bijlage mee, waarin een lijst met codewoorden staat. Bijv. bedrijf i.p.v. organisatie; collega i.p.v. zendeling; andersdenkenden i.p.v. Moslim. En informeer de achterban af en toe weer eens over het feit dat je gecodeerd schrijft. En gebruik in de nieuwsbrief nooit de werkelijke namen van degenen waar de werker mee in contact staat, en van de woonplaats van de werker.
- Bedenk dat communicatie, door de vele moderne mogelijkheden, **veel tijd en energie** kan vergen, en dat het mogelijk is dat de zendingswerker grenzen moet stellen. Denk hierbij vooral aan middelen als weblog, facebook/hyves en MSN, waar je ongemerkt zo een paar uur mee bezig bent.

BLIJF 'DICHT BIJ' DE ZENDINGSWERKER

Opm.: Veel van de tips die onder dit kopje vallen zijn vooral voor de vertrouwenspersoon bedoeld.

- Realiseer je dat de zendingswerker ook '**maar een mens**' is, die zichzelf als regel niet als een voorbeeldige geloofsheld ziet, maar als een gewoon mens die een onmiskenbare roep van een grote God volgt, vaak tegen eigen gedachten, gevoelens, angsten en soms zelfs depressies in. Dit te bedenken helpt je om dichtbij de zendingswerker te staan.
Vb.: Een zendingswerker, die jaren pionierswerk onder een onbereikte stam had gedaan, 500 km. via een onverharde weg de jungle in, vond het eng om via de veerboot van Den Helder naar Texel te gaan, en op een winderig eiland te verblijven.....
- Realiseer je dat de zendingswerker in **zeer veel opzichten sterk verandert**, en dat er bij de achterblijvers thuis veel minder verandert (zie punt 2).
- Bespreek meer **persoonlijke** zaken zoveel mogelijk **mondeling** (bijv. telefonisch). Woord en weerwoord werkt vaak beter dan schriftelijk (hoewel schriftelijk soms goed is om je woorden rustig onder gedachten te brengen).
- Bij mondeling contact: **bidt samen** met de zendingswerker (niet alleen praten). Dit kan ook telefonisch! Voor jou misschien een 'vreemde drempel', maar voor de zendingswerker waarschijnlijk een verademing.
- **Stel** de zendingswerker **vragen** die blijf geven van medeleven. Toon belangstelling voor wat hem bezig houdt. Stel vragen over zijn leven daar. Reageer op wat hij in vorige emails tegen je gezegd heeft.
- Wees zelf **open**, blijf niet met dingen rondlopen, benoem dingen eerlijk.
Stimuleer de zendingswerker ook om open te zijn, te benoemen wat er in zijn hart leeft.
Vb.: Een zendingswerker had nooit geleerd hoe hij zijn financiële ondersteuning moest organiseren. Hij had nooit verteld wat zijn behoeften waren, voordat hij vertrok, en ook in zijn brieven niet. Hij dacht dat het 'slecht' was om over geld te praten. Hij heeft moeten leren om volledige informatie te verschaffen, zodat anderen deel uit kunnen maken van Gods werk.
Dit is een voorbeeld van een levensgebied waar je als vertrouwenspersoon tot hulp kunt zijn. Gewoon es informeren hoe het met de financiën staat, en de zendingswerker stimuleren om op dat punt open te zijn. En samen bezien wat er aan gedaan kan worden.
- Wees **begripvol**, niet veroordelend, als de zendingswerker zich negatief uit over bijv. de gastcultuur, de bevolking, de zendende kerk of organisatie, de christelijke cultuur in Nederland.
- Soms zal er echter misschien **gecorrigeerd** moeten worden, bijv. op kritische houding of veroordeling.

- **Luister**, luister, luister, luister met je oren, luister met je hart, luister naar wat er gezegd wordt, luister naar wat er niet gezegd wordt. En spreek dan pas (waarbij je vooral kort herhaalt wat er gezegd is, om te zien of je het goed begrepen hebt). Misschien hoef je maar weinig te zeggen, maar ondertussen is de zendingswerker geholpen om dingen onder woorden te brengen, en beter op een rijtje te krijgen. Besef dat de werker door veel dingen heengaat, maar vaak weinig luisterend oor heeft. En dat het voor hem goed is om, naast zijn partner, zo'n luisterend oor te hebben.
- Stimuleer, waar nodig, de zendingswerker om in de nieuwsbrief, naast de 'succesverhalen', ook een stuk **kwetsbaarheid te tonen**, bijv. iets over persoonlijke strijd.
- **Denk mee** met de zendingswerker, en zorg er voor dat hij het gevoel krijgt dat hij niet voor zichzelf hoeft te strijden, maar dat je a.h.w. '**strijdt**' voor hem.
 - Vb. 1: Belast hem niet onnodig met het moeten werven van meer support, maar zet als TFC je schouders daaronder.
 - Vb. 2: Wees voor hem degene die er voor zorgt dat hij tijdens zijn verlof uitgenodigd wordt om bijv. in huiskringen iets te delen, of scherm hem juist af voor een te druk programma.

OMGAAN MET PROBLEMEN

- Blijf niet te lang met vragen of problemen rondlopen, en **raadpleeg waar nodig derden. of kom eens bij elkaar met derden**, bijv. de gemeentelider of de vertegenwoordiger van het thuishkantoor van de organisatie. (Mocht het een zodanig ernstige situatie betreffen dat doorverwijzing nodig is dan hebben zij hun contacten wel weer met professionals, zoals InTransit (vh. ITMP) of een aan de organisatie gelinkte psycholoog).

LEEF JE IN (IN DE ZENDINGSWERKER EN IN ZIJN DOELGROEP)

- **Lees** zendingsbiografieën en –tijdschriften om jezelf in te kunnen leven in 'het leven van de zendingswerker'.
- **Wees** niet alleen **betrokken** bij de zendingswerker persoonlijk, maar ook bij "**zijn werk, zijn doelgroep**". Het gaat de werker niet om zichzelf, maar om de mensen waar hij onder werkt, en hij wordt zeer bemoedigd als mensen uit de achterban ook betrokken blijken te zijn bij "zijn mensen".
 - Vb.: Een bidder bad regelmatig voor zijn vrienden die jarenlang in een jungle in Afrika werkten, maar hij bad niet alleen voor hen, maar ook voor de nog onbereikte stam waar zij onder werkten. 10 jaar nadat de vrienden terug waren in het thuisland bad hij nog altijd voor diezelfde stam, voor de gemeentes die er ontstaan waren.
 - Tip: Plaats in de nieuwsbrief standaard een colofon waarin kort aangegeven wordt wat de werker doet.
- Breng, ter vergroting van betrokkenheid bij werker en doelgroep, zo mogelijk een **veldbezoek**.
 - Opm. 1: Doe dit evt. als **alternatieve vakantie**.
 - Opm. 2: **Stel dit niet uit** totdat de zendingswerker bijna voorgoed terugkeert.

WERK SAMEN MET ANDERE ORGANEN

- Houd in de **communicatie**, waar dat van toepassing is, steeds rekening met de **verschillende samenwerkende partijen**: TFC, zendingswerker, zendende kerk, thuishkantoor zendingsorganisatie, veldkantoor zendingsorganisatie, Werk niet langs elkaar heen. Spreek gezamenlijk als met 1 mond richting zendingswerker, zodat er geen verwarring voor hem ontstaat.
- Zorg dat de zendingswerker een **geïntegreerd deel van de zendende gemeente is**. Maak dat praktisch, bijv.:
 - Door een zendingsbord en een ruimte voor de nieuwsbrieven, bijv. in de hal van de kerk.
 - Door de gemeente **regelmatig te informeren** over en te laten bidden voor de zendingswerker in de eredienst.
 - Tip: Stel, als de gemeente meerdere zendelingen heeft, een **gebedsrooster** op om de zendelingen bij toerbeurt persoonlijk mee te nemen in de voorbede.
 - Door hem **aan een huiskring** (en evt. een zondagsschoolgroep) te **koppelen** die met hem meeleeft, voor hem bidt.
 - Door mensen thuis **actief te laten bidden**, bijv. m.b.v. een gebedskaartje.

- Door op gezette tijden een **'zendingskwartier'** in de eredienst te houden, bijv. m.b.v. een PP-presentatie als de zendingswerker op het veld is, of m.b.v. een interview als hij op verlof is. Zo wordt iedereen betrokken bij de zendeling, i.p.v. dat alleen degenen die toch al geïnteresseerd zijn aanwezig zijn in een apart belegde zendingsdienst. Een andere goede optie, die meer tijdsruimte dan een 'zendingskwartier' geeft, is een bijeenkomst aansluitend aan de eredienst.
- Door **bij verlof de werker uit te nodigen** om in een eredienst en bijv. verschillende gemeentekringen iets te delen.

Stel voor dit alles iemand binnen de gemeente aan die hierin de voortrekker is en de vinger aan de pols houdt. Ondersteun hierin waar nodig als TFC.

- Heb als TFC **jaarlijks contact met de zendingscontactpersoon van de zendende gemeente** (bijv. de predikant of de zendingsoudste) over verschillende zaken betreffende de zendingswerker, o.a. over hoe de gemeente de informatievoorziening ervaart, wat er concreet gedaan wordt om het contact met de zendingswerker te onderhouden, en hoe het staat met het gebed voor de zendingswerker.
- Vraag van de organisatie **jaarlijks een verslag** over hoe de zendingswerker functioneert op het veld (aandachtspunten daarbij zijn bijv.: persoonlijk, gezin, geestelijk leven, bediening, team, leven in de vreemde cultuur, verdere vorming/training, toekomstplannen).
 - Opm. 1: Voor het TFC, dat qua positie **meer ondersteunend** is en niet zozeer 'beleidsbepalend', is dit verslag meer bedoeld om op de hoogte te blijven, vinger aan de pols te houden, en waar nodig actie te ondernemen, en minder om zich te mengen in beleid.
 - Opm. 2: Niet elke organisatie zal een schriftelijk verslag kunnen geven. Probeer in dat geval jaarlijks te **bellen** met betreffende leidinggevende van de organisatie (thuiskantoor of op veld).

TERUGKEER

- Om vervreemding bij **definitieve terugkeer** zoveel mogelijk tegen te gaan:
 - Lees:
 - het boek 'Enkeltje thuis'
 - hfdst. 7 uit 'Een Thuisfront voor de Zendingswerker'
 - hfdst. 6 uit 'Samen uit, samen thuis!'
 - hfst. 9 uit 'Shortterm'
 - Volg de re-entry training van InTransit (vh. het ITMP) en/of de zendingsorganisatie.

LITERATUURVERWIJZING

- M.n.: Een thuisfront voor de Zendingswerker (m.n. hfdst. 6)
- Daarnaast: Samen uit, samen thuis!; Shortterm.